

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio V. Vtrum materiale obiectum fidei proponi debeat per regulam
aliquam infallibilem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

SECTIO V.

Utrum materiale obiectum Fidei proponi debeat per regulam aliquam infallibilem.

S. Thomas, art. 10.

EX discursu toto superioris sectionis constare nifallor omnino potest omnibus tum fidelibus, tum infidelibus Christianam Fidem esse ita veram ut eam omnes infallibiliter possint & debeant amplecti: nunc sequitur altera non minus utilis & necessaria controuersia, quomodo constare possit ijs qui Christianam amplexi sunt Fidem, de articulis illis quos credere Fide diuina teneantur.

Eò videlicet pertinebat prior disputatio ut cognosceretur vniuersim quam sit religio profitens veram fidem, ista eò spectat ut sigillatim cognoscatur quinam articuli spectent ad istam fidem. Difficultas enim est vtrum necessaria sit nobis auctoritas aliqua index & magistra Fidei, cuius proprium sit munus proponere infallibiliter & absque periculo erroris omnia illa quæ credi debent: de qua regula quatuor mihi ponenda nunc sunt, primò vtrum admittenda necessario sit aliqua huiusmodi regula infallibilis, & quænam illa sit, vtrum videlicet illa sit Ecclesia, an Scriptura, vel traditio: secundò quid sit Ecclesia, quænam illius notæ, quanta potestas & auctoritas in Fidei decretis: tertio in quam Ecclesiæ parte suprema illa & infallibilis auctoritas resideat, vtrum in Concilio an in Pontifice Romano: quartò quomodo infallibilis illa regula sua illa potestate uti possit in tradendis, & proponendis toti Ecclesiæ Fidei articulis.

Statu
questio-
nis.

§. I.

Utrum necessaria sit infallibilis aliqua regula proponens obiecta Fidei, & vtrum illa sit Ecclesia.

Nomine (regulæ) intelligitur auctoritas aliqua creata, suprema, infallibilis, permanens, & vniuersalis ita proponens obiecta Fidei ut credi omnino debeant quæcunque ipsa proposuerit. Primò enim creata est, quia est id quo diuina reuelatio nobis applicatur. Secundò est suprema quia supra se solum habet Deum cuius immediata interpret & lingua est. Tertio est infallibilis, quia doctrina eius tantæ auctoritatis est, ut credi certò debeat etiam si aliunde non confirmetur. Quarto permanens est auctoritas illa & quasi habitualis, non autem actualis tantum, est enim etiam quando filer & nihil proponit: denique vniuersalis est quia sine illa nihil omnino credi Fide diuina potest.

Quid per
Regulam
hic intel-
ligatur.

Ratio tamen dubitandi multiplex omnino & difficilis est; Primò quia prædicator quilibet priuatus sufficienter proponens obiecta Fidei obligat ad credenda ea quæ proponit, ergo priuatus Doctor est infallibilis auctoritatis apud audientes, adeò ut mentiri tunc nequaquam possit alioqui non obligaret, ergo nulla necessaria est regula permanens infallibilis. Deinde posita sufficienti propositione per moriua, obligor credere, ergo ut obligor ad credendum non requiritur alia vlla regula, imò ante Christum & Moysen vera erat Fides, neque tamen vlla erat regula huiusmodi sensibilibus & vniuersalis.

Prima
ratio du-
bitandi.

Secundò, auctoritas huius regulæ neque purè humana est alioqui esset fallibilis, nec est purè diuina, nam alioqui non esset nisi reuelatio insensibi-

Secunda.

CCCC 2 lis

staret te illo diuino dono vti ad faciendum ut Deus appareret testis rei quam dicis. De Rege qui daret sigillum suum legato qui eo postea malè vteretur, dispar ratio est, quia Rex præuidet tantum quod legatus iste malè possit uti suo sigillo, tunc autem quando vtitur non concurrit, neque scit quid contineatur in diplomate, si enim hoc sciret, malè sanè faceret tradens sigillum aut subscriptionem: Deus autem in casu proposito non tantum daret potestatem faciendi miraculum, sed actu etiam postea concurreret & sciret hoc fieri in testimonium falsi. De potestate consecrandi quod additur est dissimile, quia quando Sacerdos potestate illa vtitur in malum finem, Deus non est propterea testis & approbator illius malitiæ: quòd si effectus consecrationis poneretur sensibilibus, non posset Sacerdos ea vti, quando constaret finem illius alium non esse quam testificationem rei falsæ, posset vti quando constaret esse alium aliquem finem.

Secundi.

Ad secundam Respondeo miracula illa quibus nititur Fides nostra vt motiuis credendi esse omnino certa moraliter ita vt prudentem omnem tollant formidinem, sed non esse physice ita certa & euidentia vt tollant facultatem omnem formidandi. Nihil enim adeò est mirabile quod Dæmon saltem secundum apparentiam non possit imitari, vt patet ex mirabilibus quæ patraturus est Anti-Christus. Sed addo tamen pertinere ad Dei prouidentiam vt non permittat vquam tantam euidentiam in miraculis, quæ sunt in confirmationem falsi vt si ferid examinentur non possit facile quisque deprehendere illa esse mentita miracula.

Tertij.

Ad tertiam nego paritatem concursus naturalis quem Deus præbet facienti malum, & miraculi quod fieret à Deo in testimonium falsi, quia per concursum illum vniuersalem Deus non censetur loqui falsum, Deus enim non loquitur specialiter per illum actum, at verò per miraculum Deus loquitur specialiter, & se ipsum præbet testem illius rei ob quam confirmandam sit miraculum, ideòque Deus esset testis falsi permittens tale miraculum, non est testis falsi præbens generalem concursum.

Ex his omnibus quæ hæcenus dixi concludere omnino licet rationationem initio positam, hoc modo; si datur religio aliqua diuina inter homines, implicat contradictionem vt alia vlla præter Christianam & Catholicam, sit vera & diuina religio: sed naturæ lumine notum est esse inter homines veram aliquam religionem à Deo institutam, & illam esse omnino vnicam, ergo notum est solam Christianam religionem esse verè diuinam. Maior demonstratur, si detur Dei prouidentia, & religio aliqua inter homines implicat vt religio illa sola non sit vera quæ sola continet doctrinam adeò immaculatam, perfectam & sanctam, tam mirabiliter introductam, tam constanter persenerantem, tam efficaciter in hominum animos influentem, tot prophetijs plenissimam, quam tanti Doctores stabilierunt & propagarunt, tam multi Martyres confirmarunt, viri tam eximie sancti coluerunt, quæ tam multis & tam clavis confirmata est miraculis ad quam conuersæ sunt Gentes omnes vbique terrarum, cuius omnes aduersarij miserrimè perierunt, impossibile, inquam, est vt religio illa sola non sit vera, & vt in die iudicii Deus propter illam religionem me damnet cui sanè cum Richardo à S. Victore lib. 1. de Trinitate cap. 2. audacter dicerem, Domine si error est quem credimus, à te decepti sumus, ista enim nobis ijs signis confirmata sunt, quæ non nisi à te fieri potuerunt.

Tem. I.

lis & obscura, regula verò est quâ cognoscitur & proponitur clare ac sensibilibiter reuelatio: nec est autoritas simul diuina & humana nimirum Ecclesia Spiritum sanctum assistentem habens, sic enim daretur in quolibet actu Fidei vitiosus circulus, vel processus infinitus in regulis: probatur quia, quod Spiritus sanctus Ecclesiam faciat infallibilem ex assistentia sua, est Fidei articulus quem naturaliter non cognoscimus: vnde argumentor, tunc committitur vitiosus circulus in aliqua ratiocinatione, quando duæ propositiones ignotæ per se ipsas mutuò probantur, hoc autem contingit in actu Fidei, quia credo Ecclesiam esse infallibilem & Spiritum sanctum illi assistere, quia Deus dixit, & credo Deum dixisse, quia Ecclesia est infallibilis ex assistentia Spiritus sancti, ergo est apertus circulus. Imò regula Ecclesiæ non potest se ipsam testificari, ergo hic articulus, Ecclesia est infallibilis habet aliam regulam & hæc aliam, & sic infinitus est progressus. Denique vitari saltem hic non poterit vitiosa petitio principij, tunc enim illa contingit quando duæ propositiones æquè ignotæ per se inuicem notificantur, sed infallibilis autoritas Ecclesiæ ex assistentia Spiritus sancti, & reuelatio Dei præsertim de tali articulo sunt nobis æquè ignotæ, secundum se, & ex motiuis credibilitatis æqualiter notificantur, ergo si illa se inuicem probent erit petitio principij.

Tertia. Tertio, non videtur posse vitari vitiosus circulus quando Ecclesia probatur esse infallibilis per Scripturam, & Scriptura probatur esse infallibilis per Ecclesiam, non enim recurri potest ad diuersum genus causarum in quo se mutuò causent, nam & Scriptura regula est per quam cognoscitur Ecclesia, & Ecclesia regula est per quam cognoscitur Scriptura, ergo Ecclesia, & Scriptura sunt sibi mutuò regulæ. Similiter traditio probat Scripturam, & Scriptura probat traditionem, ergo in istis regulis circulus est inuitabilis.

Quarta. Quarto, regula cognoscendi alterum prius cognoscitur quam per eam aliquid cognoscatur, sed diuina Ecclesiæ autoritas non prius cognoscitur quam cognoscatur diuina reuelatio de infallibilitate Ecclesiæ cum infallibilitas Ecclesiæ cognoscatur per reuelationem, ergo infallibilitas Ecclesiæ non est regula vniuersalis cognoscendi esse diuinam reuelationem, ergo aliquid credimus quod autoritas Ecclesiæ diuina non proponit, sed ad summum autoritas eius humana.

Conclusio prima probatur.

Dicendum primò est, necessariam omnino esse fidelibus ad credendum in hoc rerum statu auctoritatem aliquam omnino certam & infallibilem quæ sit vniuersalis regula omnium credendorum. Conueniunt in hac certissima veritate hæretici ferè omnes cum Catholicis, quam etiam fusè probant auctores statim citandi.

Ratio breuiter sit, quia nemo potest credere infallibiliter id quod Deus dixit si non discernat ea infallibiliter ab iis quæ Deus non dixit, sed nisi detur aliqua regula credendorum infallibilis, nemo nunc in statu rerum in quo sumus scire poterit infallibiliter ea quæ debet credere, neque discernere illa poterit ab iis quæ non debet credere, vel enim debet immediate ab ipso Deo hæc addiscere, quod repugnat experientiæ & statui in quo sumus, essetque magnis obnoxium incommodis, quia falsas & priuatiu factas reuelationes vnusquisque posset obtendere, vel disceret à priuato aliquo Doctore, quod fieri sine periculo imposturæ non potest, nisi vel regulam proponat infallibilem, vel nouum aliquod miraculum ostendat, quod non fit, ergo supposito statu

rerum in quo singulis nouis miraculis, credimus ea quæ olim reuelata sunt, necessaria est aliqua regula vniuersalis & infallibilis omnium credendorum.

Dicendum est secundo, auctoritatem illam Fidei magistræ, & vniuersalem regulam esse necessariò debere auctoritatem aliquam viuam, præsentem & sensibilem, quæ proinde nec esse potest sola Scriptura, nec sola traditio, sed sola Ecclesia est iudex & regula vniuersalis & infallibilis omnium quæ Fide diuina credimus.

Hoc est primarium & capitale punctum in quo à Catholicis dissident omnes quotquot hætenus extiterunt hæretici, hæc enim omnium illis errorum radix & causa est, vt rectè monent Cyprianus lib. de Vnitate Ecclesiæ. Vbi originem caput, & compendium veritatis constituit in eo quod Petri & successorum eius agnoscat auctoritas: Augustinus lib. de Vtilitate credendi cap. 16. & reliqui omnes Patres. Vnde de hoc argumento differunt accuratissimè Catholici omnes Doctores, verbi gratia eruditissimus Cardinalis Perronius in elegantissimo opere ad regem Angliæ, neque vlla re illo minor Cardinalis Richelius in aureo libro de methodo hæreticos adducendi ad veram Fidem, Cardinalis quoque Bellarminus, in libris de verbo Dei scripto, & de Ecclesia militante, Sanderus de visibili Ecclesiæ Monarchia, Hosius in Apologia Fidei, Petrus Soto contra Brentium, Bosius, Valdensis, Valentia, puncto 7. Suares disputat. 5. & 9. & in libro defensionis contra Regem Angliæ.

Ratio certa & efficax est, quia vt fidelis quilibet infallibiliter credat quæ continentur in vera Scriptura & traditione necesse est vt cognoscat duo, primò quænam sit vera Scriptura & vera traditio, secundo quis sit legitimus vtriusque sensus: Illa enim duo sunt obscura & controuersia, sed sine regula viuente neutrum eorum potest cognosci, sine illa enim distinguere nemo potest libros Scripturarum quos verè dictauit Spiritus sanctus, ab aliis quos falsò fingit hæreticus, neque scire potero traditionem aliquam esse veram nisi viuens regula id definierit. Deinde certum est sententiam Scripturæ multiplicem esse, quomodo autem sciam quis eorum verus sit & legitimus, si per regulam loquentem non proponatur, ergo euident est quod necessaria nobis est animata regula præter Scripturam & traditionem quæ se ipsas non explicant. Deinde necesse est vt in omnibus dubiis Fidei circa Scripturam & traditiones consuli possit auctoritas infallibilis, illa si non sit viuens non potest consuli ergo notum est naturæ lumine quod præter regulas inanitates, Scripturam & traditionem necessaria est regula quadam viuens quæ regulas illas duas tradat infallibiliter. Alias octo rationes euidentes habet Valentia puncto 7. §. 3. ad 13. Dices si potest se ipsam Ecclesia testificari quare non id similiter poterit Scriptura & traditio? dici enim similiter potest, oportet cognosci à nobis veram Ecclesiam, & dignosci à falsâ, sicut enim dicis quod sine Ecclesia non possum distinguere veram & falsam Scripturam, sic neque potero sine altera regula cognoscere veram & falsam Ecclesiam.

Respondeo manifestam esse disparitatem, quia veram Ecclesiam distinguimus à falsâ per motiua credibilitatis quæ immediate docent quænam sit vera Ecclesia, quæ cum sit animata suam probat auctoritatem: nulla verò sunt motiua quæ potius probent hanc esse veram Scripturam quam alteram, hunc illius esse verum sensum non autem alium. Vnde necessaria est animata regula quæ hoc definiat, & ad quam recurrere in omnibus dubiis liceat.

Ad

Assertio
secunda.

Probat
conclusio

Instantia
cui ref.
pondetur.

Solutio
primæ ra-
tionis du-
bitandi.

Ad primam Resp. disting. esse illam propositionem, Doctor priuatus sufficienter obiectum fidei proponens obligat ad credenda ea quæ proponit, si ea proponat vel nomine totius Ecclesiæ, vel cum aliquo signo diuino, concedo, si proponat illa tanquam ex se ipso, & sine vilo miraculo nego; Nam autoritas Doctoris priuati quoties loquitur tantum ex se ipso, nulla omnino est, vnde nego consequentiam hanc, ergo non requiritur regula permanentiter infallibilis in eorum statu in quo absque nouis miraculis obligamur credere; est enim necessaria vt dixi autoritas fidei magistra, per se ipsam infallibilis quæ tunc obliget credere quando sine nouis signis proponuntur credenda. Deinde fateor quod facta sufficienti propositione reuerà obligor credere, sed nego illam sufficientem propositionem in statu rerum aliter fieri quam per regulam Ecclesiæ, quia omnia motiua credibilitatis (vt dixi) ostendunt tantum immediatè quod sequenda sit Ecclesia Christiana, imò si Ecclesiam nunc tollas nullam exhibetur nobis motiuium sufficiens credibilitatis, in quo non sit periculum aliquod imposturæ. Ante Christum & Moysen aliqua semper fuit regula viuens vt postea dicam agens de Pontifice.

Secunda.

Ad secundam Respondeo non esse in hoc Fidei progressu circulum vllum vitiosum, neque processum infinitum, neque petitionem principij.

Et primò quidem quod ad circulum illum attinet de quo tam grauis censetur esse controuerfia hoc vnum videtur sufficere quod prima quaestione dictum sapientius est, circulum vitiosum tunc duntaxat esse in cognitionibus & discursibus, quoties duo æquè ignota eodem modo se inuicem certificant & probant in eodem genere causæ, fateor quidem nihil ab homine Christiano credi quod non credatur propter Dei reuelationem, & propter Ecclesiæ autoritatem, credo enim Ecclesiam esse infallibilem, quia Deus dixit, & credo Deum dixisse, quia Ecclesia infallibiliter hoc proponit, neque tamen ibi est circulus, quia primò quidem reuelatio probat infallibilitatem Ecclesiæ vt ratio formalis, & infallibilitas Ecclesiæ probat reuelationem vt regula ministerialis; eo modo quo in physica dicitur quod causa instrumentalis non influit nisi virtute causæ principalis, & eodem cum ipsa influxa influit, & in moralibus autoritas Regis proposita per auctoritatem magistratus ab ipso instituti, sic me mouet ad obediendum, vt neutra moueat sine altera, non enim obedio magistratui, nisi quia Rex à quo ille institutus est, proponit nobis per illum id quod vult, nec obedio Regi nisi prout eius voluntas innotescit mihi per magistratum.

Deinde non est verum quod Dei reuelatio, & infallibilitas Ecclesiæ sint æqualiter ignotæ, quia in hac materia hoc est diligenter obseruandum quod motiua credibilitatis omnia immediatè probant hanc esse veram & infallibilem Ecclesiam quæ omnium credendorum regula esse possit, hac enim cognitione posita Ecclesiæ veræ ac infallibilis venio in cognitionem reuelationis, & per reuelationem. Probo deinde à priori Ecclesiam esse infallibilem regulam credendorum sicut ergo progressus ille demonstratiuus vitiosus non est in quo per risibilitatem notam ex effectibus probo rationale, & per rationale probo à priori risibile, sic non est vitiosus ille progressus Fidei in quo per auctoritatem Ecclesiæ notam ex motiuis, probo Dei reuelationem, & per reuelationem probo à priori auctoritatem Ecclesiæ. Fateor itaque semper esse vitiosum circulum, quoties duæ propositiones ignotæ se mutuo probant non esse circu-

lum si duæ propositiones se mutuo probent quarum vna sit aliunde nota, quam per aliam illam propositionem.

De progressu infinito in regulis nihil est quod addam, quia sicut reuelatio ita est ratio formalis credendi, vt non credatur nisi propter se ipsum vt rationem formalem credendi, sic Ecclesia ita est regula, vt non credatur propter aliam regulam, sed in ea vt regula intellectus sistat vltimo. De petitione principij non restat difficultas, quia negaui duas illas propositiones, Ecclesia est infallibilis, & Deus dixit Ecclesiam esse infallibilem, esse æquè ignotæ, cum motiua credibilitatis prius & immediatius probent infallibilitatem Ecclesiæ.

Ad tertiam Respondeo eandem etiam valere repositionem pro Ecclesia & Scriptura quæ se inuicem probant in ratione regulæ.

Primò enim non se probant in eodem regulæ genere cum Ecclesia tanquam animata regula probet Scripturam, esse regulam inanimatam, & Scriptura vt regula inanimata confirmet Ecclesiam regulam viuentem. Deinde quod caput est Ecclesiæ regulæ viuents autoritas probatur immediatius & prius per motiua credibilitatis, & deinde sic cognita probat Scripturam, quæ in diuerso postea genere probat Ecclesiam.

Ad quartam similiter Respondeo necesse omnino esse vt autoritas Ecclesiæ saltem humana prius cognoscatur per fidem acquisitam, quam cognoscatur reuelatio per Ecclesiam vt regulam. Non est autem necesse vt autoritas Ecclesiæ diuina, prius fide diuina cognoscatur, quam reuelatio Fide diuina cognoscatur per ipsam. Deinde absolute nego esse necesse vt regula & causa cognoscendi prius cognoscatur actu distincto quam cognoscatur aliud propter ipsam: nam sæpe contingit vt aliqua duo cognoscantur eodem actu, quorum tamen vnum sit causa cognoscendi alterum, verbi gratia cum effectus cognoscitur in causa tanquam in medio prius cognito. Dico itaque auctoritatem Ecclesiæ, & diuinam reuelationem cognosci eodem indiuisibili actu Fidei, cum mutua tamen prioritate rationis ita vt reuelatio prius ratione cognoscatur in ratione motiui, & autoritas Ecclesiæ prius in ratione instrumenti proponentis reuelationem.

S. II.

Quidditas, nota, autoritas Ecclesiæ, prout est Fidei regula.

Habemus quod soli Ecclesiæ conuenit propria ratio regulæ vniuersalis & infallibilis omnium credendorum, nunc cum ratio illa regulæ conuenire non possit Ecclesiæ nisi ei quam instituit ipse Christus, sequitur vt dicam quid illa sit, quibus potius possit discerni ab Ecclesijs falsis, quæ sunt synagoga Satanae, & quanta eius autoritas ac potestas sit. Explicant autem ista omnia fufissimè præter cæteros Suarez *disputatione nona*, Valentia p. 7. §. 16. & sequentibus, Bellarminus in libro de Ecclesia militante, & eximie Cardinalis Richelius in libro *Methodi*, nihi pauca hæc satis erunt.

Dicendum igitur primò est, vulgarem Ecclesiæ definitionem optimam esse, requiri ad eam certas aliquas notas euidentis, quibus infallibiliter dignosci possit, quas omnes euidentis est soli Ecclesiæ Romanæ conuenire.

Prima pars, Ecclesiæ definitionem vindicat à calumnia, est enim cæteris hominum vera in Christi-

Terzia.

Quarta.

Affertio
prima.

Prima
pars.

stum fide, ac communione vnus sacrificij & sacramentorum, sub vno communi capite Christo, & sub eius vicario Pontifice Romano colligatus.

Ratio est, quia vt constet essentia tota Ecclesiæ distingui debent in ea tria, primum est veluti materiale, secundum interna forma & velut anima, tertium exterior membrorum omnium quæ eadem informantur anima compositio & colligatio materiale vt explicetur, dicitur cæterus plurium hominum, qui conficiunt corpus Ecclesiæ, id est Christi Domini, quibus dicit Apostolus: *Vos estis corpus Christi & membra de membro*, id est inuicem membra. Interna forma & velut anima constituens Ecclesiam Dei viui, est vera in Christum fides: *Vnum corpus, vnus spiritus*, sicut *vocati estis in vna spe vocationis vestre, vnus Dominus, vna fides vnum baptisma, vnus Deus & Pater omnium qui est super omnes & per omnia, & in omnibus nobis*, vt habetur Ephesiorum 4. Denique compositio membrorum & colligatio consistit in externa professione Fidei, participatione sacrificij eiusdem & sacramentorum, sub eodem capite visibili qui est Pontifex, & potissimum inuisibili qui est Christus, iuxta illud Apostoli ibidem: *Veritatem autem facientes crescimus in illo per omnia qui est caput Christus*. Vnde concluditur pertinere ad Ecclesiam illos omnes qui eandem interiùs fidem habent, & eam exterius profitentur, qui sacrificium idem offerunt, eadem participant sacramenta, & idem caput visibile agnoscunt eique subiacent: Vnde ad Ecclesiam nullo modo pertinent hæretici nec Schismatici, nec Catechumeni: peccatores autem & excommunicati membra sunt Ecclesiæ sed putrida.

Tertia pars.

Secunda pars, asserit Ecclesiam cognosci omnino posse ac infallibiliter discerni à Synagogis satanæ, quod naturæ lumine notum esse probat eruditissime Richelius & ex dictis de necessitate euidentiæ credibilitatis manet euidens, Deus enim obligat ad veram Ecclesiam sequendam extra quam nemini via patet ad salutem, sed non potest ad eam obligare nisi per signa infallibilia reddat eam visibilem, adeò vt sensibilibus & quasi visibilibus pateat nobis quamnam illa sit, ergo notum est naturæ lumine quod Ecclesia certò & euidenter cognosci potest à quolibet homine, quia *in sole posuit tabernaculum suum*, id est in manifestatione posuit Ecclesiam, vt loquitur Augustinus in Psalmum 14. & Epistola nonagesima sexta. *Ipsa est* (inquit) *Ecclesia in sole posita*, id est *in manifestatione vsque ad terminos terre*: Vt autem cognoscibilis eo modo sit Ecclesia necesse est quoddam illam habere notas, ex quibus planè manifestetur, has notas vulgò dicunt Theologi esse quatuor vt sit vna, vt sancta, vt Catholica, vt Apostolica.

Prima quod sit vna.

Primo vna esse debet, itavt de illius essentia sit summa & perfecta vnitas, vbi enim definit aliquid esse vnum definit etiam esse, tolle unitatem, tollis entitatem de cuius ratione intrinseca vnitas est, consistit autem vnitas Ecclesiæ, in eo quod omnia eius membra consentiant in vnam fidem & doctrinam, vnum habeant caput, idem sacrificium, eadem sacramenta: *Extra domum hanc* (inquit Hieron.) *quisquis agnum comedit mihi prophanus est*.

Secunda quod sit sancta.

Secundò, essentialis est Ecclesiæ veræ sanctitas, habet enim caput sanctissimum, fidem, doctrinam, leges sanctissimas, multa etiam membra valde sancta, cum extra eam nemo possit esse sanctus, vt dixi ex Hieronymo, & meritò Cyprianus Ecclesiæ applicet quod dictum est Rahab à Iosue: *Quicumque exierit ostium domus tua, reus erit*.

Tertiò, essentialis ei est vniuersalitas est enim Catholica & vt rectè notat Augustinus: *Hic primum eius character, hoc verum nomen est*, vniuersalis enim est ratione temporis quia durauit ab initio sæculorum, & durabit in finem, quia thronus est regis Christi cuius regni non erit finis: neque aduersus Ecclesiam præualere poterunt portæ inferi. Ratione locorum quia nullus est locus in terris quò lux veritatis pro aliquo saltem tempore non peruenerit: ratione saluandorum, quia extra corpus hoc neminem viuificare potest Spiritus Christi: ratione doctrinæ, quia intra eam omnia Fidei dogmata reposita sunt. *Statim felix Ecclesia* (inquit Tertullianus lib. de præscriptionibus cap. 38.) *cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine profuderunt, vbi Petrus passioni Dominica coquatur, &c.*

Quartò, necesse est vt sit Apostolica, quia post Christum ab Apostolis initium habuit, & per illos transmissa est ad nos incorrupta, eorum enim doctrinam habet, & continua Episcoporum successione ad nos sine vlla interruptione propagata est, quæ certa est & infallibilis Ecclesiæ veræ nota, quia Ecclesia illa esse non potest falsa quæ continua serie ab Apostolis ad nos propagata est. Vnde

Tertia pars, manifesta est, notas illas omnes vni conuenire Ecclesiæ Romanæ, quæ sola inter omnes est vna, sancta, Catholica, & Apostolica, aliæ omnes ab ea diuise, sunt hæreticæ, sceleratæ, diabolicæ. Illa videlicet sola ostendere potest vnitatem cum eadem vbique Gentium fidem profiteatur, idem offerat sacrificium, eadem sacramenta tribuat, idem caput habeat in terris visibilem locum tenens capitis inuisibilis, aliæ omnes Ecclesiæ neque fidem habent vnam cum pro libito aliæ vnum credant, aliæ aliud, neque sacrificium, neque caput. Illa ostendere potest sanctitatem omnium legum, omnium dogmatum, & plurium etiam membrorum, in illa est vniuersalitas temporum quia durat ab initio, locorum quia vbique Gentium sparsa est, dogmatum quia nihil est ad salutem necessarium quod illa non doceat. Denique antiquitatem ab Apostolorum ætate deriuatam & continua serie propagatam illa sola probare potest, quod sæpè monui esse argumentum certissimum veritatis, hoc autem habet Ecclesia Romana inter cuius Episcopos, neminem primum inuenies nisi sanctum Petrum, vt meritò concludere debeat quique cum Irenæo lib. 3. cap. 3. Sed quoniam longum est omnium Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ, & antiquissimæ & omnibus notissimæ, à gloriosissimis Apostolis Petro & Paulo Romanæ constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum prouenientem vsque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui per sui placentiam malam, vel vanam gloriam præter quam oportet colligunt, ad hanc enim Ecclesiam propter potentioris principatus potestatem oportet omnem conuenire Ecclesiam, in qua semper ab ijs qui sunt vndique conseruata est ea quæ ab Apostolis est traditio.

Dico secundò, auctoritatem Ecclesiæ ad proponenda obiecta Fidei alteram esse humanam duntaxat quæ vnum est ex motiuis credibilitatis, non autem regula Fidei altera est diuina & infallibilis ex assistentia Spiritus Sancti omnino certa & indefectibili, & hæc est regula omnium credendorum, consistens in eo quod antiquas reuelationes infallibiliter explicet, non autem quod proponat nouas.

Prima pars, statuit humanam esse in Ecclesia auctoritatem in eo genere maximam, quæ vnum sit motiuum

Tertia quod sit Catholica.

Quarta quod sit Apostolica.

Tertia pars.

Assertio secunda.

Prima pars.

motium credendi, probaturque, quia motiua credibilitatis hæcenus exposita immediatè ostendunt maximam esse auctoritatem illius Ecclesiæ, cuius doctrina sit adeò pura, adeò efficax, & prophetica, in qua tot sint Doctores tot Martyres, tot viri sancti, tot miracula, & omnis generis opera diuinitus parrata cæteris enim hominum huiusmodi præsidij instructus magnam in loquendo habet auctoritatem: ergo Ecclesiæ præcisè ut est cæteris visibilis cum tot motiuis credibilitatis etiam abstrahendo ab assistentia Spiritus sancti magnam habet auctoritatem in proponendis Fidei articulis.

Secunda pars, tribuit Ecclesiæ auctoritatem etiam diuinam ex perenni assistentia Spiritus sancti propter quam nunquam errare possit proponendo ea quæ credi debent, probatur à doctores Catholicis. Primum ex Christi promissionibus Matth. 16. *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non præualebunt aduersus eam, & rursus si Ecclesiam non audieris sit tibi sicut Ethnicus & publicanus* & Matthæi ultimo, *ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi*. Deinde probant ex Apostolorum suffragijs, Actorum 3. *Visum est Spiritui sancto, & Nobis*, 1. ad Timotheum, 3. appellatur Ecclesiæ columna & firmamentum veritatis, quæ aliæque testimonia clarissima sunt: Patres infinitum esset referre de quibus dicam aliqua §. sequenti. Ratio autem facilis est, quia necessaria est, ut dixi, regula quæ infallibiliter proponat credenda, sed hoc fieri non potest sine auctoritate prorsus infallibili & diuina, si enim errare potest, non obligabit ad credendum infallibiliter, illa regula Ecclesiæ est, non autem Scriptura sola vel traditio, ut probauimus, ergo Ecclesiæ in proponendis credendis auctoritatem infallibilem habet & diuinam, quam sine assistente iugiter Spiritu sancto habere nequit.

tertia
pars pro-
batur.

Tertia pars, explicat quid Ecclesiæ auctoritas ceterò proponat & definiat, non enim nouas proponit reuelationes, sed ea solum definit & explicat quæ à Deo reuelata sunt primis Ecclesiæ fundatoribus, quia videlicet dixit illis Christus quod Spiritus sanctus omnem veritatem eos esset edocurus. Ille autem sic edocens Apostolos non solum reuocauit eis in memoriam ea, quæ à Christo audierant, & quorum erant obliui, neque solum ea declarauit & explicauit quæ audierant à Christo vel legerant in Scripturis & non intellexerant, sed multa etiam illis de nouo reuelauit, quæ nec audierant à Christo neque contenta erant in Scripturis: nunc autem assistens Ecclesiæ Spiritus sanctus, non sic se gerit, nihil enim nouum reuelat cum Apostolis omnia dixerit alioqui falsò dixisset Christus, *Ille cum venerit docebit vos omnem veritatem*, assistit ergo Ecclesiæ declarando & explicando Scripturas & traditiones, in quibus explicandis & proponendis errare nunquam Ecclesiæ potest, munus videlicet eius proprium est definire infallibiliter, illa quæ à Deo reuelata sunt, non proponendo nouam doctrinam sed declarando tantum eam quæ in Scripturis, vel traditione, vel in aliqua propositione vniuersali de fide contenta erant: Unde fit ut post Ecclesiæ definitionem explicite illa eadem credantur quæ prius credebantur implicite tantum & confuse.

Ex quibus colligi potest quomodo verum sit quod Ecclesiæ nihil definire possit, cuius definiendi fundamentum non habeat, vel in Scripturis, vel in traditione, vel in conclusione euidenti ut docet Vasques *prima parte disputat. 224. cap. 3. & 4.* Nam hoc non videtur esse absolute verum, quia Ecclesiæ ex multis sensibus, quos habere Scriptura potest, ita ut dubium sit quem ex illis intenderit Spiritus sanctus,

infallibiliter eligere potest vnum modò euident non sit quod Scripturæ verba talem sensum habere nequeant, potest videlicet Ecclesiæ reddere certum & infallibilem sensum illum Scripturæ, qui prius erat dubius & non erat magis probabilis, quam alter ille sensus quem habere alioqui possent eadem verba. Fateor ergo nullam à Spiritu sancto nouam reuelationem Ecclesiæ tradi, sed edocetur tamen noua explicatio veritatis reuelatæ. Quo in sensu rectè dicitur quoddam reuelatio Ecclesiæ consummat reuelationem prius factam imò æquiualeat nouæ reuelationi, quoad obligationem credendi explicite illa quæ prius confuse solum credebantur.

§. III.

In quam Ecclesiæ parte resideat auctoritas illa diuina & infallibilis definiendi obiecta Fidei.

Ecclesiæ ergo illa quæ interpret est & lingua loquentis Dei, non potest proponere nobis ea quæ à Deo accipit, nisi vel loquatur secundum omnia membra sua coniunctim sumpta vel secundum singula sumpta separatim, vel secundum vnam aliquam sui partem determinatam, cui Deus loquatur immediatè. Primum est impossibile, quia tota Ecclesiæ non potest loqui simul & congregari: neque minus est impossibile, quia singuli fideles non sunt regulæ infallibiles, sed regulari debent per Ecclesiæ: restat itaque tertium ut nimirum aliqua Ecclesiæ illius pars vna vel multiplex talem potestatem habeat ut loquatur infallibiliter, tantæque sit auctoritatis ex assistentia Spiritus Dei ut illa loquente, Deus audiatur per interpretem suum loquens.

Status
quæstio-
nis.

Merito ergo laborant Catholici ut intelligant quam sit pars illa templi Ecclesiæ ubi sit diuinum oraculum, vtrum videlicet sit summus Pontifex Romanus, vel solus, vel cum concilio, vel solum concilium sine Pontifice. De qua nobilissima & in primis necessaria controuersia, disputant accuratissime S. Thomas lib. 4. *contra Gentes cap. 70.* & lib. de regimine Principum: Valdensis lib. 2. *doctrinalis cap. 29.* & sequentibus, Rossensis art. 25. *contra Lutherum*, Canus lib. 6. *de locis*, Turrecremata lib. 2. *de Ecclesiæ*, Turrianus *contra Sadaëlem*, Caietanus lib. de institutione Pontificis Romani Bellarminus tom. 1. lib. de Pontifice Romano: Perronius lib. 1. *ad Regem Angliæ*, Salmirona tomo 3. *parte 4. tract. 5. & sequent.* Augustinus Triumphus *tomo integro de potestate Papa*: alijque plures scriptis de hoc argumento libris.

Mihi de re grauissima quæ alterius posset esse instituti, tria videntur posse sufficere hoc loco, primò quod Pontifici verè competat auctoritas infallibilis definiendi omnia quæ ad fidem spectant, secundo quod conueniat illi soli etiam independentè à Concilio non autem Concilio sine Papa: tertio quomodo hæc auctoritas conferatur Pontifici & quomodo perseueret. Quod autem vterius quæri poterat ad quam alia vel primariò, vel secundariò illa potestas se extendat, pertinet ad alias materias: nam suprema eius & primaria iurisdictio in foro interno quatenus complectitur reservationem casuum, absolutionem peccatorum, distributionem indulgentiarum, spectat ad tractatum de poenitentia suprema iurisdictio in foro externo Spirituali & Ecclesiastico quæ directiua est, dispensatiua, & coactiua, tractatur in materia de legibus, & de censuris, quæ omnia hic omitto ut de sola dicam regula Fidei.

S. IV.

ASSERTIO PRIMA.

DE PONTIFICE.

Quod auctoritatem habeat infallibilem definiendi omnia quæ ad Fidem spectant.

Prima ratio dubitandi.

Ratio dubitandi est primò, quia communis hæc doctrina de principatu Papæ in totam Ecclesiam, fundatur in eo quod Petrus acceperit à Christo principatum spiritualem in totam Ecclesiam quoad ea quæ pertinent ad Fidem & mores, hoc autem non videtur verum, quia non probatur ex scripturæ locis quæ afferri solent, & multipliciter explicantur, ut quando dicitur & *super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam*, aliqui enim Patres intelligendum hoc putant de fide Petri, non de ipso Petro, alij autem non intelligunt nisi Christum, qui solus esse dicitur Ecclesiæ fundamentum. Deinde multa ex Scripturis tollunt hunc primatum Petro verbi gratia Actuum 8. Apostoli Petrum & Ioannem mittunt ad Samaritanas, & Paulus ad Galatas cap. 2. *Cum* (inquit) *venisset Cephas Antiochiam in faciem ei resistit*, reprehensibilis enim erat, ergo Petrus neque supremum habebat principatum, nec erat infallibilis: Imò ibidem asserit Paulus quod creditum erat Petro Evangelium circumcisionis, sibi autem præputij, non erat ergo Pastor vniuersalis. Deinde Apostolos pares fuisse in honore ac potestate sæpè Patres asserunt præsertim Cyprianus & Hieronymus: & sanè quod Paulus omnino æqualem cum Petro auctoritatem habuerit, satis apertum videtur in doctrina Patrum & Conciliorum, Clementis Romani, & Epiphaniij verba expressa sunt. Probatúrque quia, certum est Apostolos omnes accepisse à Christo non solum potestatem ordinis, fuerunt enim consecrati ab ipso Episcopi, sed etiam iurisdictionem ab eo acceperunt vniuersalem in omnes Gentes: *Prædicare Evangelium omni creatura*: neque illa in re subiecti fuere Petro, neque illo inferiores, vnde Paulus profitetur se nihil accepisse ab homine neque per hominem, etiam ab ijs qui sibi videbantur aliquid esse, sed immediatè ab ipso Christo accepisse Apostolatam: Ergo falsum est Petrum constitutum fuisse Monarcham vniuersalem cum ab eo non dependerent Apostoli.

Secunda

Secundò posito etiam quod datus fuerit ille principatus Petro & cura pascendi gregem non sequitur tamen quod ad Romanos omnes Pontifices ille sit transmissus.

Primò enim quare Romanus potius Episcopus successor est Petri, quàm alius Episcopus quandoquidem Petrus Pastor erat, & Episcopus vniuersalis. Imò quare Romani potius Episcopi hæreditabunt Petri potestatem cui successerunt in Episcopatu Romano, reliqui verò Episcopi, non hæreditabunt potestatem aliorum Apostolorum, quibus itidem in Episcopatu succedere. Deinde controuersa fuit sæpissimè, ac valdè dubia electio Pontificum Romanorum, verbi gratia temporibus Urbani VI. anno 1378. tunc enim electus statim est Clemens VII. quem multi non sine magna causa credebant esse verum Pontificem: neque multò post tres fuere Pontifices Gregorius XII. electus Romæ in Urbani locum, Benedictus XIII. electus Auenione, Ioannes XXIII. electus à Concilio Pisano qui omnes à Concilio Constantiensi depositi sunt & electus in eorum locum est Martinus V. modo extraordinario,

vnde non videtur potuisse tunc esse vlla eius auctoritas, augetur autem inde difficultas, quia fieri potest ut aliquis eligatur dignitatis huius incapax, verbi gratia si mulier eligatur, si homo non baptizatus, tunc enim ille si definiret aliquid quod vniuersam obligaret Ecclesiam errare pro certo posset: ergo errare ille potest qui habetur Pontifex Romanus. Quod etiam confirmatur, quia ut sit certum de Fide, id quod definit Romanus Pontifex debet esse de Fide hunc esse Romanum Pontificem, hoc autem esse non potest certum de Fide, quia nec in Scripturis, nec in vlla traditione habetur quod Alexander legitime sit electus, vel etiam quod sit baptizatus.

Tertiò, non videtur dubium quin Pontifex possit, si velit determinare aliquid, quod cognoscat esse erroneum.

Primò enim interiùs potest hæreticus esse Pontifex, & suum errorem persuadere velle toti Ecclesiæ, nihil enim impedit cum sit liber. Secundò in multis quæ toti Ecclesiæ proponit decipi etiam potest, verbi gratia in canonizatione sanctorum, in approbatione religionum, nec enim est de Fide S. Carolum esse in cælo, ubi enim hoc est reuelatum: & multæ religiones approbatæ, improbatæ postea sunt ab ipso Papa. Imò cum in his omnibus uti debeat accurato quodam studio & diligentia? Quomodo vtrumque non poterit omittere cum sit liber, aut etiam tunc à testibus decipi, quorum ipse operam tunc necessariò requirit. Præterea in multis sæpè casibus narrant fidelissimi Authores errasse Pontifices etiam contra fidem, nam Liberius & Honorius subscripserunt, ille Arianorū errori, iste Monothelitarum, Cælestinus III. definiuit matrimonium posse dirimi si alter coniugum labatur in hæresim: Ioannes XXII. dixit animas beatorum ante diem iudicij non videre Dei essentiam. Aliæque plura referuntur, ex quibus concluditur Pontificem Romanum errare posse. Neque solida videtur communis responsio quod errare ille nequeat quoties loquitur à Cathedra, est enim difficile dicere quænam sit, & vbi nam terrarum sit Cathedra illa, nisi forte in hominum phantasia qui nec etiam satis illam possunt distinguere aut definire. Denique saltem in quæstionibus quæ non sunt iuris, sed facti tantum, errare sine dubio potest Pontifex v. gr. in damnandis aut absolvendis hominibus noxijs, in censendis libris, ergo non est tanta eius, & tam infallibilis auctoritas.

Dicendum est tamen primò, sanctum Petrum constitutum esse à Christo vniuersalem & infallibilem regulam totius Fidei, & principem Ecclesiæ in omnibus quæ spectant ad fidem & mores, ad eò ut in illis proponendis nunquam potuerit errare. Ita contra omnes omnium temporum hæreticos, asseruere constanter Catholici omnium sæculorum, ut latissimè probant authores citati.

Primò enim proferuntur ad id probandum clarissima testimonia Scripturarum, palmaris sanè proflus est illa vox Christi Matthæi 16. *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Tibi dabo claves regni cælorum, quodcumque ligaueris super terram erit ligatum & in cælis*. Quæ verba tam clara sunt tam magnifica, ut ad conuincendas omnes hæreses satis esse possint: Cum perspicuè in illis Christus quasi confortem nominis & officij sui facere videatur S. Petrum, ut loquitur S. Prosper lib. 2. de vocatione gentium cap. 9. *Hæc firmissima Petra* (inquit) *ab illa Petra principali communionem virtutis sumpsit & nominis*. Alterum habetur testimonium æquè perspicuum Lucæ 22. *Oraui pro te Petre ut non deficiat Fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*. Quibus verbis (inquit S. Leo, serm. 4. de assumptione sua) specialis

Tertia

Assertio prima.

specialis Petri cura suscipitur, tanquam aliorum status certior sit futurus si mens principis vilita non fuerit. Et Augustinus quaest. 75. ex nouo testamento, *Pro Petro rogabat* (inquit) *pro Iacobo, pro Ioanne non rogabat, manifestum est in Petro omnes contineri, rogans enim pro Petro, pro omnibus rogasse dignoscitur; semper enim in praeposito populus aut corripitur aut laudatur.* Tertium testimonium Ioannis 21. rem planè conficit. *Pasce, oues meas pasce agnos meos: ubi Christus omisiss alijs* (inquit Chrylost. Homil. vtilit. in Ioan.) *Petrum solum alloquitur, curam ei committens fratrum suorum.* Alia plura sunt tum ex Euangelijs tum ex actis Apostolorum quæ volens omitto vt meritò dixerit Gregorius magnus lib. 4. Registri, Epist. 32. *omnibus Euangelium scientibus, omnino liquere quod Petro totius Domini gregis cura commissæ sit.*

Secundò, eandem in Petro prerogatiuam dignitatis & infallibilitatis agnoscunt omnia Concilia, omnes Patres præsertim in locis citatis Euangeliorum verbi gratia Cyprianus lib. de vnitæ Ecclesiæ, *Exordium ab unitate proficiscitur, primatus Petro datur, vt vna Christi Ecclesia, & Cathedra vna monstretur.* Hieronymus lib. 3. contra Iouin. *Inter duodecim vnus eligitur, vt capite constituto schismatis tollatur occasio.* Alios dabunt plurimos Maldon. in cap. 16. Matthæi, Bellarminus lib. 1. & 2. de Pontifice Canus, Coccius, Sanderus.

Tertiò, rationes præter Christi voluntatem omnino claram multæ possunt afferri, quia status Monarchicus in quo vnus omnibus imperat, est perfectissimus, ideòque decuit vt Deus illum in Ecclesia constitueret quæ videtur ratio Hieronymi nuper citati. Deinde *unitas Ecclesiæ unitatem exigebat capitis, vt in illa Cathedra unitas ab omnibus seruaretur,* inquit Optatus Mileuitanus lib. 2. Denique ad eius durationem fuit hoc necessarium, nam ad eam requirebatur successio Pastorum in qua tantum momentum reponit Augustinus lib. contra Epistolam fundamenti cap. 4. *Tenet me in Ecclesia Catholica, inquit, ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oues suas Dominus mandauit, vsque ad presentem Episcopatum successio Sacerdotum.*

Vbi obiter mirari licet recentiorum dogmatistarum nuperum commentum, qui cum primatum Petri aperit non audeant inficiari, Chimericum illum efficere non sunt veriti, aiunt enim eundem primatum sancto itidem Paulo traditum esse multis scilicet post annis, quàm Petro promissus & datus erat, fuisse Petrum & Paulum duo capita Ecclesiæ, sed in vnum caput coalescentia. Quam Chimeram multis clarissimis argumentis amentia conuicerunt Scriptores eruditissimi & nuper à Cathedra Petri hæreseos damnauit Innocentius X. Et sanè mirum est venire potuisse in mentem hominibus vigilantibus tale somnium. Primò enim destruitur ex eo totus Petri primatus, nam si æqualem & socium habuit, non fuit igitur caput & primus omnium, neque supra omnes cum saltem non fuerit supra Paulum. Imò sequitur quod maior nunc sit in Pontifice potestas, quàm olim fuerit in Petro. Secundò implicat vt eiusdem rei duo adæquatè Domini sint, si ergo tota spiritualis autoritas residet in Petro, certè illam etiam totam habere Paulus nequaquam potuit. Denique liceret etiam nunc Ecclesiæ plures creare simul Pontifices, qui similiter vnum essent Ecclesiæ caput, quod enim fecit Christus tum in Ecclesiæ regimine, tum in Sacramentis, hoc etiam faciendum Ecclesiæ demonstrauit.

Dicendum est secundò, Romanum Pontificem esse verum Petri successorem, & esse in illo totum eius primatum, iurisdictionem, & autoritatem infallibilem, ad ea omnia definienda quæ spectant ad

Tom. I.

Fidem, & ad æternam salutem. Hæc est totius Ecclesiæ Catholicæ, aduersus hæreticos omnes certa sententia, quam citati auctores omni probationi genere confirmant. Mihi triplex demonstratio satis erit.

Prima ista sit, quia si Romanus Pontifex verus & legitimus sit successor Petri, eandem habet potestatem quam habuit ipse S. Petrus, & est Ecclesiæ princeps, & regula infallibilis sicut fuit S. Petrus: sed omnino certum est quod Pontifex Romanus successor est Petri eandem potestatem habens quam habuit S. Petrus, ergo Pontifex Romanus totius Ecclesiæ præest, & infallibiliter definit ea quæ ad Fidem spectant: Minor probatur ex indubitatis historijs in quibus habetur profectio Petri Romam, & à S. Petro vsque ad nos certa, & nunquam interrupta series successorum eius; quam tradunt vsque ad sua tempora Epiphanius hæresi 27. Augustinus Epist. 68. Optatus lib. 2. contra Parmenianum & alij plures deinceps.

Maiores ergo probatur, quia suprema illa iurdictio & autoritas concessa est soli Petro, sed eadem omnino transmissa est ad omnes eius successores legitimos, quod probatur primò ex Scripturis citatis: *Super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, si enim perpetua est Ecclesia, perpetuum etiam fundamentum habere debet, Petrus autem nunc non est fundamentum Ecclesiæ illius quæ nunc existit, ergo fundamentum illud Ecclesiæ, nunc esse debet aliquis successor Petri, similiter confirma fratres tuos: pasce oues meas.* Nunquid: nos etiam oues sumus & agni de quibus loquebatur Christus, nunc Petrus nos non confirmat, aut pascit, ergo confirmare debet aliquis qui succedat Petro. Deinde idem asserunt Patres statim afferendi, vnus satis nunc sit Leo magnus sermone de assumptione sua, *soliditas illius Fidei quæ in Apostolorum principe est laudata, est perpetua & sicut permanet quod in Christo Petrus credidit, ita permanet, quod in Petro Christus instituit: Manet ergo dispositio veritatis, &c.*

Denique valent eadem rationes, si enim necesse fuit vt Christus daret primatum propter optimum Ecclesiæ regimen, ad seruandam eius unitatem, ad perpetuitatem & successionem, certè necesse fuit vt illud idem regimen successoribus tribueret, eadem enim valent nunc rationes.

Secunda ratio est, quia omnia quæ haberi possunt testimonia de aliqua re à Christo liberè instituta probant primatum illum Pontificis aded euidenter & magnificè vt mirum sit illum ab aliquibus negari posse cum obruantur innumerabilium testium nube.

Primum enim testimonium illudque grauissimum sunt Concilia omnia generalia, quorum nullum omnino est, quin præcellentiam hanc agnoscat Romanæ sedis super alias omnes sedes, & supra totam Ecclesiam, nam verbi gratia in Concilio Nicæno 1. *Can. 2.* sancitur vt omnibus liceat appellare ad Pontificem Romanum vt habetur in Epist. 1. & 3. Iulij primi ad Episcopos orientis, & Canone pronunciat quod Ecclesia Romana semper primatum habuit, sic enim refertur Canon ille à Paschasino in Concilio Chalcedonensi Act. 16. Imò ipse Athanasius in Epistolis ad Marcum & ad Felicem secundum Iuratus refert canones omnino viginti in eo Concilio editos esse in quibus continebantur priuilegia Romanæ sedis, eoque ab hæreticis combustos esse, quorum etiam canonum meminere alia Concilia & Damasus Papa in rescripto ad Episcopos Mauritanæ.

Neque obstat quod videatur Canone illo 6. asseri omnimoda æqualitas Patriarchæ Alexandrini, & Episcopi vrbis Romæ cui etiam non videtur tribui iurdictio, nisi in regiones suburbicarias id est vrbis Romæ adiacentes, sensus enim illius canonis is omnino est quem tradit Nicolaus Papa in

DDD d Epistola

Prima demonstratio ex successoribus Petri.

Debit Petrus habere aliquem successorem.

Secunda ratio omnis generis testes.

Concilia.

Difficultas de regionibus suburbicarijs.

Assertio secunda probatur tribus demonstrationibus.

Epistola ad Michaelem Imperatorem, nimirum quod non ibi asseratur æqualitas potestatis Episcoporum Alexandrini, & Romani propterea iste Papa est & Pastor vniuersalis sed comparari eo loco Episcopum Alexandrinum ut Patriarcham orientis, cum Romano propterea Patriarcha est & Metropolitanus occidentis, sic enim speciale quoddam ius habet in Romanam diocesim simile illi quod habent alij Metropolitanis in proprias Sedes. De regionibus vero suburbicarijs multa præclare disputat eruditissimus Cardinalis Perronius lib. 1. *defensionis Catholicae* cap. 27. ubi obseruat verba illa non haberi nisi apud Ruffinum hæreticum Origenistam, & sanè si vera sint illa voluit duntaxat Concilium dicere retinendam esse Alexandrino Patriarchæ autoritatem in subditas sibi terras, cum parem consuetudinem conseruandi eam in suburbanas Romæ seruet Romanus Pontifex ut Patriarcha occidentis & specialis Episcopus vrbis Romæ.

Concilium Chalcedonense.

Alia Concilia generalia septedecim, nationalia prouincialia plura trecenta eandem profitentur & confirmant Papæ autoritatem, quorum omnium eadem illa vox est Concilij Chalcedonensis Actio prima, præsentem Marciano Augusto *Ecclesiam Romanam esse caput omnium Ecclesiarum*, & Act. 3. *Romanam Ecclesiam alijs Ecclesijs præesse sicut caput membris, cui vinea totius custodia commissæ est.*

Pontificum decretales.

Secundum genus testimoniorum petitur ex Pontificum decretalibus, qui nemine contradicente semper eam autoritatem sibi vendicarunt: verbi gratia Iulius primus Epist. ad Episcopos orientis de causa Athanasij, *Romanam Ecclesiam omnibus esse prælatam Ecclesijs quæ non solum Canonum & sanctorum Patrum sed ipsius Domini voce singularem obrinuit principatum*: Idem in omnibus passim legitur Pontificum decretalibus, Clementis, Anacleti, Zephyrini, Callisti. Accedere possunt Pontificibus Patriarchæ omnium sæculorum, qui alijs sedibus præfidentes, Romanam tamen sedem aliarum sedium principem esse professi sunt. Athanasius Alexandrinus Patriarcha non appellauit nisi ad Iulium, ut constat ex eius Apologia: *Vos (inquit) præceptoresque vestros, Apostolicos videlicet præfules in summitatis arce Deus constituit, & omnium Ecclesiarum curam habere præcepit*. Idem docent Epistolæ Chrysostomi Constantinopolitani Patriarchæ ad Innocentium, Cyrilli Epist. 16. ad Cælestinum.

Patriarchæ aliarum sedium.

Tertium testimoniorum genus petitur ex sanctis Patribus & Ecclesiæ doctoribus quos sanè infinitum esset referre. Augustinus Epist. 162. docet vixisse semper in Romana Ecclesia principatum Cathedræ Apostolicæ. Hieronymus epist. 57. *Damasum appellat eum piscatoris successorem, in eadem Fidei Cathedra supra quam Ecclesia sit edificata*: Cyprianus lib. 4. Epist. 8. *Ecclesiam matricem esse Romanam*. Eleganter Bernardus lib. 2. de consideratione cap. 7. & 8. *Tu quis es (inquit) Sacerdos magnus, tu summus Pontifex, tu princeps Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, &c. potestate Petrus, unctione Christus*.

Imperatores Christiani.

Quartum testimonium sit Christianorum imperatorum, qui agnouerunt in Pontifice Romano, summam autoritatem & Petri Cathedram, Constantinus magnus teste Eusebio in eius vita, & Eugubino libris duobus ea de re. Valentinianus in Epistola ad Theodosium præfixa Concilio Chalcedonensi: Marcianus in Epistola ad Leonem aperte profiteretur Romanum Pontificem obtinere principatum Fidei in Episcopatu: Valentinianus in nouellis constitutione 131. primum esse Sacerdotum omnium, Carolus magnus, & cum eo Christianissimi omnes Galliarum Monarchæ totius Ecclesiæ Romanæ perpetui defensores, & Pontificum enses ac clypei non so-

lum verbis, sed armis etiam & edictis, honoribus, & impensis maximis, in propugnanda dignitate illius sedis, reliquos principes autoritate, potentia, pietate, vel æquarunt vel superarunt.

Quintum testimonium ex ipsis etiam inimicis Ecclesiæ hæreticis peritum videtur esse grauissimum, nam illos initio ferè omnes notum est ad Romanum Pontificem appellasse: quod præstitit Arius apud Athanasium in Epistola ad Solitarios, Petrus Abailardus apud S. Bernardum Epist. 109. Fortunatus apud Cyprianum lib. 1. Epist. 3. & 4. alios omitto. Hæc igitur testimonia numero tam multa, autoritate tam graui, quem non moueant cum sanè oportet summa dementia esse præditum. Cui enim obscura esse potest autoritas infallibilis successoris Petri cum audiuerit tot conciliorum oracula, tot Pontificum & Patriarcharum decreta, tot sanctorum Patrum suffragia, tot Imperatorum rescripta, tot etiam hæreticorum testimonia, tam clare profitentium præcellentiam Cathedræ Romanæ?

Hæreticorum testimonia.

Tertia ratio prorsus demonstratiua ducitur ex perpetuo vñ & praxi Ecclesiæ ubi semper agnita, honorata, defensa est hæc potestas: reuocari autem potest ad decem omnino capita cum Caietano, Sanderro, Bellarmino, & Suare.

Vñ & praxi Ecclesiæ.

Primum signum est, quod electionem omnium Episcoporum confirmauit semper Pontifex Romanus, imò & illos creauit & inuestiuit vel per se vel per legatos ut constat ex Concilio Sardicensi, & varijs Epistolis sanctorum Leonis & Gregorij, vnde: fluxit etiam consuetudo antiquissima ut Patriarchæ orientis statim post electionem mitterent Epistolam Synodicam ad Pontificem Romanum quæ postularent confirmationem suæ electionis ut patet ex Epistola 33. & 38. Leonis magni, & Gregorij magni Epist. 63. libri primi: mittebat autem tunc Pontifex pallium in confirmationem electionis, & insignium plenitudinis Archiepiscopalis, vnde docent varia iura.

Confirmatio electionis Episcoporum.

Secundum est, quod leges Ecclesiasticas ipse condidit, quæ vniuersam obligarent Ecclesiam, ut manifestè docent antiquorum Pontificum libri decretalium, constat ex recentiorum Canonibus quibus ius totum Ecclesiæ constat, & demum ex Concilijs omnibus quæ decreta Pontificum tanquam à Christo ipso lata humillimè suscipiunt.

Leges Ecclesiasticæ.

Tertium signum plenitudinis potestatis est, quod in Ecclesiasticis legibus & in votis ipse semper Pontifex dispensauit alios etiam Episcopos, ut constat ex Nicephoro lib. 11. cap. 37. Burchardo lib. 1. cap. ultimo, Turriano lib. 3. contra Magdeburgicos.

Dispensatio votorum & legum.

Quartum signum est, quod Ecclesiasticarum legum & diuinarum violatores poenis Ecclesiasticis temper ipse multauit, nam sæpius in poenam delictorum Episcopos deposuit, & Episcopali dignitate priuauit, excommunicauit etiam sæpius aliasque imposuit poenas quibus exemplis pleni sunt omnes annalium libri. Sic enim Petrum Antiochenum deposuit Felix I. Flavianum Constantinopolitanum deposuit Damasus. Imò refert Nicolaus I. Epistola ad Michaelem imperatorem, octo Patriarchas Constantinopolitanos depositos esse à Pontificibus Romanis.

Poenæ Ecclesiasticæ.

Quintum signum est, quod ad Pontificem in causis maioribus ex toto terrarum orbe semper appellationes factæ sunt ab Episcopis, à fidelibus, ab ipsis etiam sæpe Regibus, quod constat pluribus Historijs, ex varijs decretalibus, ex authorum etiam hæreticorum testimonijs quæ superfluum est referre.

Appellationes ad Pontificem.

Sextum signum est, quod in omnibus dubijs circa Fidem & mores solus Episcopus Romanus semper ex tota Ecclesia interrogatus & consultus est ut ab ipso audirentur responsa Christi, ipsum

Interrogatio in omnibus dubijs.

ipsum enim consuluerunt doctissimi Patres Hieronymus Damasum, Cyprianus, Cornelius, &c. Idem fecerunt Concilia ut constet ex Epistolis Augustini & responsis Pontificum ad illas.

Septimum signum est, quod ipsius semper fuit conuocare, gubernare, approbare, confirmare Concilia ut postea ostendamus.

Octauum signum est, quod alios Episcopos auctoritate sua in varias Pontifex mundi partes misit, ut constet ex Augustino & Beda.

Nonum signum, quod ubique terrarum habuit vicarios & legatos quibus vires suas committeret, ut ostendunt Turrecremata, Bellarminus, Suarez.

Decimum signum & vltimum est, quod Romani Pastoris semper curæ fuit infideles quoslibet & hereticos ad Ecclesiam partim inuitare, partim reuocare, imò & iudicare, conuincere, excommunicare. Ex quibus sanè omnibus clarè liquet quàm solidè fundata sit auctoritas illa Patris patrum.

Ad primam ergo Respondeo primatum Petri ex Scripturis euidenter probatum esse: Fides enim & confessio Petri nunquam separantur à sancto Petro ex mente Patrum, nam ille prout tali armatus Fide totius Ecclesiæ caput est. Sub Christo capite primario. Actum 8. mittuntur Petrus & Ioannes ad Samaritanas, non quòd alij Petro imperauerint sed quòd communi omnium consensu iudicatum est exp. dire ut eò se conferret Petrus: Paulus Petrum arguit & ei restitit quamuis inferior esset, quia poterat Petrus esse reprehensibilis ut persona priuata, ex eo quod ne Iudeos scandalizaret, ex bono zelo segregaret se à Gentilibus ad Fidem conuersis, quod Paulo eorum Apostolo erat molestum Petrus Pastor Gentilium erat & Iudæorum, ut constet ex Actum 18. ubi differens in Concilio Ierosolymitano sit ait Petrus. *Vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes Verbum Euangelij*, quamuis igitur Pastor esset vniuersalis de communi tamen Concilio suscepit ab initio curam Iudæorum tantum ipsius Christi exemplo cuius erat vicarius. Quando dicunt aliquando Patres fuisse quod omnes Apostoli fuerunt in honore ac dignitate Patres, duplex in Apostolis dignitas distingui debet, altera quòd Christiani erant & oues Christi, secundum hanc qualitatem inferiores erant sancto Petro, & illi subditi, quos Petrus regere ac punire poterat: altera quod Apostoli destinati à Christo ad mundi conuersionem secundum hanc aequales Petro erant in honore ac dignitate, & ab eo independentes, cum immediate à Christo accepissent ordinem Episcopalem, & iurisdictionem vniuersalem in omnes Gentes, ita ut prædicare ubique possent, ubique baptizare, absolueret, punire, quibus in officiis non poterat eos limitare Petrus, cum eorum auctoritas non minus latè pateret, quàm auctoritas ipsa Petri. Quod tamen sed omnino improbabiler negat Turrecremata, reliquis autem omnibus certum & comperitum est.

Sicut etiam certissimè constat ex omnibus Concilijs, ex Patribus, ex Pontificibus ex omnibus hæcenus Catholicis Theologis, Canonistis, & Controversistis quod Paulus quamuis scientia, virtute, & Apostolica potestate inferior non esset Petro, non fuit tamen illi æqualis in dignitate Pastoralis & Episcopali potestate vniuersali; erat enim quoad hoc æquè illi subditus ac alij omnes fideles, vnde bis etiam venit Ierosolymam ad eum consulendum & rationem rei reddendam ut superiori, ut vulgò expendant Sancti Patres, soli autem ausi sunt negare Lutherus, Calvinus, & nuperi dogmatistæ. Omnia verò quæ illi proferunt debent intelligi de dignitate

Tom. I.

Apostolica, & potestate prædicandi, in quibus etiam Petri adiutor fuit Paulus in Romana cathedra & in eo munere ambo Apostoli vicarios sibi elegerunt Linum, & Cletum. Alioqui post mortem Apostolorum illi simul Pontifices fuissent.

Verum in hoc differbat potestas data Petro à potestate vniuersali alijs Apostolis tradita, quod Petri iurisdicção vniuersalis esset & ordinaria quæ ad eius etiam transibat successores ut probatum est: potestas autem aliorum Apostolorum erat quidem vniuersalissima, sed delegata tantum non autem ordinaria quæ ad successores eorum Apostolos non transibat sed morientibus ipsis tota desineret, sic enim habemus ex Concilijs, ex Patribus, ex Ecclesiæ praxi, ut demonstrabam in tractatu de penitentia: concludo cum Augustino lib. 2. de Baptismo cap. 1. *Vnde manet inquit, Petrum Apostolatus principatu cuiuslibet Episcopati esse preferendum.*

Ad secundam Respondeo solum Romanum Episcopum non autem Antiochenum, aut alium quemlibet esse successorem Petri, quoad supremam auctoritatem, quia sic probant allata testimonia, & praxis illa Ecclesiæ quam proposui. Aliorum Apostolorum Episcopatus transit ad successores eorum Episcopos, potestas Apostolica non transit ut modo dixi, neque inde sequitur quod solus Romanus Pontifex sit Episcopus, in quo sensu dictum est verè à Gregorio ad Ioannem Constantinopolitanum, eum esse præcursores Antichristi qui se diceret Episcopum esse vniuersalem, qui nimirum diceret neminem Episcopum esse præter se ipsum. Hoc autem Romanus Pontifex non dicit tamen plerumque à Concilijs nominetur Episcopus vniuersalis, significatur enim duntaxat quod iurisdictionem habet in totam Ecclesiam. Electio Pontificum Romanorum dubia sapè fuit propter vitiosam electorum voluntatem, sicuti contigit in schismate Urbani VI. sed non inde sequitur quod auctoritas supremi Pastoris. Iam nulla sit, quia transiit ad eos qui legitime sunt electi, iuxta modum, quem esse aptissimum pro temporum varietate iudicauit Ecclesia, quemadmodum temporibus Concilij Constantiensis contigisse certum est. Quod additur de illo qui eligeretur incapax soluitur negando id contigisse vel contingere vnquam posse ut permittat diuina prouidentia incapax aliquem eligi, qualis esset mulier, aut fortassis homo non baptizatus de quo postea videro. Imò ex suppositione quod ille talis sic eligeretur, nego permittere tunc posse Deum ut in Fidei rebus definiendis vel etiam in alijs quæ ad mores pertinent erraret ille quem Ecclesia communiter habet pro Pontifice, quia Deus omnimodam promissit Ecclesiæ suæ infallibilitatem, ideòque spectat ad Dei prouidentiam impedire ne is quem Ecclesia Pontificem agnoscit vnquam erraret etiam si non sit reuerà Pontifex alioqui erraret Ecclesia, quod nunquam potest contingere. Quomodo autem sit de Fide hunc esse Pontificem quem agnoscit tota Ecclesia dicitur *quest. 3.*

Ad tertiam, generalis solutio esse potest Pontificem errare posse liberè in ijs quæ sentit aut dicit tanquam priuata persona, esse autem impossibile ut vnquam erraret in ijs quæ definit ut Pontifex & ex Cathedra, id est in ijs quæ toti Ecclesiæ proponit obligans ad ea credenda, nam loqui ex Cathedra est loqui ut superiorem, obligando ad tenendum quod imperatur. Et hoc probat Primò promissio ipsius Christi *orati pro te Petre ut non deficiat Fides tua*, loquitur autem ibi de Petro non prout est persona priuata, sed prout est caput Ecclesiæ. Secundò munus Pastoris, & *tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*. Tertio firmitas & infallibilitas Ecclesiæ *Tu es Petrus*

DDDD 2 immobilis

Apostolorum aliorum iurisdicção erat delegata, non ordinaria.

Solus Pontifex Romanus successor est Petri.

Pontifex Romanus non est solus Episcopus.

Continere non potest ut eligatur incapax.

Quid sit loqui ex Cathedra.

Paulus subditus erat S. Petro.

immobilis nimirum Petra, & nescia in errorem flucti. Vnde implicat ut erret in ferendis legibus, in approbandis Religionibus, in sanctis canonizandis quos tota Ecclesia proponit venerandos, ut probabo postea. Neque in huiusmodi casibus prouidentia Dei potest permittere ut diligentiam omittat necessariam, vel ut fallatur ab ijs quibus confidit, tunc enim vel non definit quod est ipsi liberum, vel non fallatur in ijs quæ definit, quod non est illi liberum: sic enim contingit ut cum statuisset Ioannes XXII. definire quod animæ beatorum ante diem iudicii non vident Dei essentiam, repentinò casu mortuus est. Lapsus autem illi omnes Pontificum qui ab aduersarijs Ecclesiæ passim iactantur meræ sunt imposturae, ut Baronius clarissimè probat in Marcellino, Liberio, & Honorio, & si veri essent, certè priuatus eorum error non noceret infallibilitati Cathedræ Petri, ad quam satis est quod nunquam vel contingerit, vel contingere potuerit ut Pontifex errorem manifestum aut non manifestum proponere potuerit toti Ecclesiæ, obligans eam ad illum credendum, quia hoc esset loqui ex Cathedra, ex qua quoties loquitur Pontifex non loquitur nisi verba ipsius Christi.

Quod addunt noui dogmatistæ posse Pontificem errare, in ijs quæstionibus quæ iuris non sunt, sed facti tantum, distinguere debet, nam in ijs quæstionibus facti quæ nullam habent connexionem cum Fide, & in quibus totam Ecclesiam non obligant Pontifices; fateor illos decipi aliquando posse per eorum malitiam quos audiunt: sed in ijs quæstionibus facti quæ connexæ sunt cum rebus credendis & in quibus tota credere aliquid obligatur Ecclesia, stultissimum est dicere quod errare possit Pontifex, quia quoties totam obligat Ecclesiam ad aliquid credendum, non est minus infallibilis in quæstionibus facti quàm in quæstionibus iuris. Videant enim aduersarij, quid ex eorum sequatur peruersissima Theologia. Si enim verum esset quod nulla in quæstionibus facti debet fides Petro adhiberi, non definit ergo infallibiliter hunc librum Euangelij esse verum Matthæi & Canonici Euangelium: non ergo certum est quod Concilium Tridentinum est verum Concilium: Dicere igitur potest quilibet quod Caluini & Lutheri libri Catholici sunt, & immeritò damnati, nam hæc omnes sunt quæstiones facti, quas puderet dicere non esse certò definitas.

§. V.

ASSERTIO SECVNDA.

DE PONTIFICE.

Quod auctoritatem habeat infallibilem, etiam sine Concilio, & supra Concilium.

Pontifex definit infallibiliter etiam sine Concilio. EX ijs quæ probata sunt hætenus duo manent infallibiliter certa: Primum est quod Pontifex ita est infallibilis Fidei regula, ut solus sine vllò Concilio definire possit Fidei articulos, quos æquè tenemur credere, ac si definisset illos Concilium. Hoc enim directè probant omnia quæ hætenus attuli: Nam Pontifex (ut ostendi) verus est successor Petri cui Christus totum commisit gregem, cui assistentiam infallibilem est pollicitus: *Tu es Petrus, confirma fratres tuos: Oraui pro te: Pasce agnos meos*, ergo Pontifex quando solus est sine Concilio habet infallibilitatem quam habuit ipse Petrus, id est omnimodam. Deinde id probant allata testimonia, & allata decem capita vsus Ecclesiæ ubi liquet Pontificem in

spiritualibus esse principem & pastorem vniuersalissimum, potest igitur infallibiliter & absque periculo erroris regere commissos sibi subditos. Denique manifestum est quia quoties incidit dubia Fidei, debet aliqua regula infallibilis illa soluere, sed non possunt cogi semper Concilia, ergo Pontifex infallibiliter potest illa soluere, est igitur infallibilis. Quod etiam demonstrant innumera decreta Fidei per Pontifices condita, demonstrant omnium Doctorum Ecclesiæ interrogata, qui quoties dubium aliquid erat, nihil habebant tutius quàm ut oracula consulerent Cathedræ Romanæ.

Secundò, certum etiam est quod Concilium iunctum Pontifici, id est sequens instructionem Pontificis & ab eo confirmatum, est vera & infallibilis Fidei regula: si enim Pontifex solus tantam habet auctoritatem, quanto magis eam etiam habet iunctus Concilio, & totam illi auctoritatem suam communicans.

Difficultas ergo duplex superest eaque celeberrima. Primò vtrum sicut Papa sine Concilio infallibilis est auctoritatis quoties solus aliquid definit, ita etiam Concilium definiens aliquid sine conuocatione, instructione, confirmatione Papæ sit infallibilis auctoritatis. Secundò, vtrum Concilium habeat auctoritatem aliquam supra ipsum Papam ita ut possit illi iubere, punire, deponere tanquam verè subditum toti Ecclesiæ congregatæ quamuis sit superior singulorum membrorum Ecclesiæ: sicut in multis religionibus generalis præpositus, singulorum religionum superior est, non autem religionis congregatæ.

Ratio autem dubitandi primò est, quia si auctoritas Concilij sine Pontifice nulla est, auctoritas autem Pontificis sine Concilio est infallibilis frustra omnino coguntur Concilia in Ecclesia, cum ex illis non sit maior auctoritas decretorum, quàm si à solo Pontifice ferrentur. Deinde semper aliqua est auctoritas infallibilis in Ecclesia, ergo illa saltem mortuo Pontifice debet esse in Concilio, vel certè tunc illa nullibi est, & nulla est. Deinde tota Ecclesia est infallibilis, sed Concilium generale legitime congregatum, est ipsa Ecclesia, cum eam representet, ergo est infallibile ante vllam etiam Papæ confirmationem. Præterea si verum est nullam esse auctoritatem Concilij sine Papa, vanum est quod Patres Concilij sæpius loquuntur ut iudices, anathema dicunt ijs qui contra senserint, sunt enim duntaxat consiliarij Pontificis, neque aliud vllum munus habent, nisi proponere Pontifici quid faciendum esse videatur, quibus auditis liberum sit Pontifici approbare illud vel damnare. Denique multa sunt Concilia tùm generalia tùm prouincialia magnæ apud omnes auctoritatis, quæ à nullo Pontifice leguntur confirmata. Imò in alijs multis Concilijs executioni mādantur decreta, & rei aliqui puniuntur, antequam iudicium expectetur Pontificis, v. gr. in Concilio Nicæno mittitur in exilium Arius cum sex Episcopis: in Ephesino deponitur & eicitur Nestorius: in Chalcedonensi Dioscorus, &c.

Secundò, Concilium totam representat Ecclesiam, sed Ecclesia tota superior est auctoritatem habens in ipsum Papam, ergo Concilium est supra Papam id est auctoritatem habet in ipsum Papam: Minor ex varijs primò probatur Scripturis, nam Matth. 18. Potestas clauium traditur Apostolis Ecclesiam totam representantibus, eo modo ac data illa fuerat Petro Matthæi decimo textu, ergo illi etiam possunt imperare Petro. Imò ibidem remittuntur omnes Christiani ad iudicium Ecclesiæ: *Si peccauerit in te Frater tuus & cap. dic Ecclesiæ*. Pontifex autem

Concilium cum Pontifice est infallibile.

Rationes quæ probant Concilium esse infallibile sine Papa suffragio.

Pontifex videtur subesse Concilio ut superiori.

autem vnus est Christianis quibus Christus loquitur. Deinde rectum Ecclesiae regimen omnino exigit vt Concilium imperare possit Papa & illum corrigere, quid enim fiet si Pontifex fiat tyrannus & subditos suos opprimat, quid si fiat haereticus, & secleratus, debet aliqua esse in terris potestas quae illum coerceat, alioqui erit sine vilo remedio Ecclesia Dei si prauum habeat Pontificem.

Ex usu Ecclesiae videtur Concilium imperare Papam.
Tertio, praeter rationem illam à priori, certè à posteriori probari videtur efficaciter autoritas Concilij in ipsum Papam, ex ijs quae facta sunt in Ecclesia omnibus saeculis: Nam Marcellinus Papa damnatus & depositus est in Concilio Sinuesano, Liberius in Concilio Sirmienti, vbi prohibetur regere Ecclesiam nisi adiuncto Felice, quae sanè iurisdictio est Concilij in ipsum Papam. Sed hoc ex gestis Concilij Constantiensis est magis perspicuum vt supra monui, nam tres in eò depositi sunt Pontifices, Gregorius XII. successor Urbani VI. quem Ecclesia legitimam agnoscit Pontificem, Benedictus XIII. & Ioannes XXIII. electus à Concilio Pisano, quorum omnium in locum successus est Martinus V. ergo clara est autoritas Concilij supra Papam. Deinde in eodem etiam Constantiensi Concilio definitur Concilij praeminentia supra Papam, Martinus autem confirmavit omnia Concilij decreta in ijs quae ad Fidem spectant, & illud fuit sine dubio Concilium legitimum, aliqui fuisse inualida electio Martini. Denique in Concilio Basileensi sess. 16. definitur haec veritas tanquam Fide credenda: quod Concilium à Martino V. indictum ab Eugenio IV. & Nicolao V. confirmatum est.

Decretum Constantiense.
Decretum Basileense.
Dicendum tamen primo, nullam omnino esse auctoritatem infallibilem Concilij Generalis ad definiendas res Fidei, nisi Pontifex illud conuocauerit, & confirmauerit. Ita tenent auctores omnes statim afferendi pro auctoritate Papae supra Concilium.

Scripturae.
Primo, autem sic constat ex allatis Scripturis, quia soli Petro legitur esse promissa infallibilitas, non autem Ecclesiae aut Concilio seuncto à suo capite, *Tu es Petrus*, id est tu es fundamentum, tu caput, tu immobile veritatis oraculum. Pro solo Petro Christus orat vt non deficiat eius Fides: solus iubetur confirmare fratres & pascere oues Christi. Ergo sine ratione vlla & promissione asseritur infallibilitas haec Concilij absque Papa.

Concilia.
Secundo, idem colligitur ex Concilijs, sic enim proficetur Concilia sine Pontifice muta esse ac mutila vt truncum sine capite, septima Synodus *actione* 6. octaua Synodus *actione* 2. & 7. Romana sub Symmacho, & altera Romana sub Damaso, & demum Florentina in decreto vniouis.

Pontifices.
Tertio, idem proficetur varij Pontifices verè sancti quibus nemo vnquam contradixit fidelium, Alexander I. Epist. 1. Sixtus I. Epistola, 2. Anicetus Epist. 1. Melchades & alij adducti à Valentia *puncto* 7. §. 45.

Confirmatio Conciliorum.
Quarto, confirmat hoc idem confirmatio Conciliorum ab initio Ecclesiae fieri solita per Pontifices Romanos. Certum enim est ex actis omnium Conciliorum viguisse consuetudinem illam in Ecclesia, vt statim mitterentur ad Pontificem eorum decreta, vt ab eo confirmarentur. Primum enim Nicænum confirmatum est à Syluestro, Constantinopolitanum primum à Damaso, Ephesinum à Cælestino, Chalcedonenfè à Leone, & sic percurrere licet alia omnia quorum nullum inuenies auctoritatem habere in Ecclesia nisi post confirmationem & approbationem Pontificis.

Concilia saepius errant.
Quinto, clara & certa demonstratio est, quia

quadam Concilia legitime conuocata per Pontifices, & praesentibus etiam aliquando legatis Pontificis celebrata, errauerunt tamen turpissime contra Fidem, quod perspicue ostendit nullam esse posse infallibilitatem Concilio sine Papa. Sic enim manifestè patet ex Concilio Ariminenfè 600. Episcoporum, vbi subscriptum est in fauorem Arij. Deinde in secunda Synodo Ephesina legitime congregata, praesentibus Legatis Apostolicis, nihil planè defuit ad omnimodam Concilij rationem, nisi approbatio Papae, & in ea tamen approbatus est Eutychetis error de vna in Christo natura. Errarunt etiam Concilia Constantinopolitana sub Leone I. & sub Nicolao I. quod est argumentum ineluctabile aduersus eos, qui extollunt auctoritatem Conciliorum supra Papam; vt constabit statim, illa enim Concilia omnes habuerunt condiciones requisitas nisi quod Pontificis auctoritas illis defuit, ergo sine illa Concilium non est infallibile. Denique Pontifex vt probavi princeps est supremus, & spirituale caput Ecclesiae vt probarunt allatae rationes ex tot testimonijs omnis generis, sed non potest esse caput Concilij, nisi totam det infallibilitatem Concilio, & decreta illi det non autem ab eo accipiat, ergo tota Concilij auctoritas est à Papa.

Dicendum secundo est, Concilium non esse vilo modo supra Papam electum legitime, neque habere auctoritatem illum iudicandi, deponendi, imperandi: subest enim Concilium Pontifici tanquam legitimo pastori vniuersalis Ecclesiae. Ita docuerunt communiter in Ecclesia omnes antiquiores Concilio Constantiensi tum Canonistae in cap. *significasti* de electione, tum Theologi in 4. *disputat.* 19. vbi agunt de clauibus, & post illud Concilium omnes etiam communiter vt ostendunt clarissime Cardinalis Turcremata lib. 2. *summa de Ecclesia* cap. 93. & 104. & libro de Pontificis & Concilij auctoritate ad oratores basileenses: Caietanus tractatu de eadem Pontificis & Concilij potestate, Iacobarius lib. 10. de Concilijs art. 7. Turrianus lib. tribus de hoc argumento: Bellarminus lib. 2. de Concilijs cap. 13. & sequent. Pighius, Ferrariensis & alij plurimi apud ipsos.

Contrariam autem sententiam quod Concilium imperet & iudicet Papam docent ex doctoribus Catholicis & defendunt Parisienses Theologi valde nobiles, Gersonem sequuti antesignanum, Almainus, Cameracensis, Culanus, Abulensis, Panormitanus, nam illi propter Concilium Constantiense & Basileense quorum temporibus agitari coepit vehementius hac controuersia, asserunt supremam auctoritatem & infallibilitatem esse primario, immediate, principaliter & formaliter in Ecclesia congregata, in quam non habeat Pontifex vllam prorsus auctoritatem: secundario autem instrumentaliter, & supplementiue id est ex defectu Concilij esse illam in Pontifice, qui proinde subit Concilio vt pars toti, quamuis singulis praesit fidelibus vt caput membris, cuius sententiae falsitas conuinci clarissime potest ex ijs quae haecenus dicta sunt.

Primo enim rationes quae probarunt Pontificem habere summam in Ecclesia potestatem & infallibilitatem, probant illum superiorem etiam esse totius Ecclesiae congregatae nempe totius Concilij.

Prima ratio erat, quia Pontifex est successor Petri ergo est superior Concilij, & illi nullo modo subditur: probo consequentiam, ille superior est Concilij qui est fundamentum, caput, & Pastor Ecclesiae vniuersalis non disponit tantum sed etiam congregata, domus pendet à fundamento, corpus capiti subest, & grex Pastorem non regit, sed sequitur,

Ratio à priori.

Papa non subest Concilio.

Doctores pro contraria sententia.

Ex scripturis probatur Papam superiorem esse Concilio.

quitur, & obedit: Sed Petrus absolutè ac sine restrictione dicitur fundamentum Ecclesiæ vniuersalis, dicit enim Christus: *Super hanc Petram fundabo Ecclesiam meam*, Ecclesia verò congregata est maximè propriè Ecclesia, dicitur caput *Tu es Petrus, & tu conuersus confirma fratres tuos*. Constituitur pastor: *Pasce agnos meos pasce oues meas*, ergo Petrus illorum omnium fundamentum est visibile, caput & Pastor, quorum Christus fundamentum est inuisibile, ergo ex Scriptura constat quod Pontifex est superior Concilio.

Ex testimonijs
omnium
generum.

Secunda ratio erat ex testimonijs omnium generum, quæ afferri possunt ad confirmandam voluntatem Christi, voces Conciliorum, Pontificum decretales, Patriarcharum consensus, suffragia Patrum, & Christianorum principum rescripta, quæ omnia regnum spirituale tribuunt Papæ, sed illa eadem tribuunt illi consequenter iurisdictionem in ipsum Concilium, ergo, &c. Imò etiam expressè id asserunt, primò Concilia, nam apertè illa definiunt primam sedem à nemine iudicari, sicut in causa Marcelini pronuntiatum est in Concilio Sinuesano, & habetur in Canone vltimo Concilij Romani sub Syluestro: in Chalcedonensi *Ath. 3.* Leo Papa vocatur Pastor & caput Concilij, & in 5. Concilio Romano sub Symmacho approbatur dictum Ennodij: *Quod Deus voluit Petri successores, celo tantum debere innocentiam*, quod idem habetur in octaua Synodo *Ath. 7.* & tandem expressè definitur in Concilio Lateranensi sub Leone X. *Ath. 11.* Vbi decretum Basilense refellitur & damnatur, est autem sine dubio Lateranense hoc Concilium Oecumenicum, & Canonicum, cuius nulla probabilis afferri potest interpretatio. Denique Decretales Pontificum asserunt quod Sacrosancta Romana sedes, iudicandi de omnibus habeat potestatem nec cuiquam liceat de illius iudicare iudicio, verba sunt Gelasij Papæ in Epistola ad Episcopos Dardaniæ: Idem asserit Leo Magnus epist. 84. ad Anastasium, Gregorius Magnus lib. 9. epist. 39. ad Theotistam, Paschalis c. *significasti extra de electione*, & alij plures.

Tertia ratio erat ex vfu Ecclesiæ decem continente capita, in quibus plenissimè Papa præficitur toti Ecclesiæ, ergo & Concilio, quia Pontificis est confirmatio Episcoporum, legum rogatio & dispensatio, pœnarum impositio, &c. Sed specialiter etiam ex ea praxi argumentari licet.

Appellationes à
Concilio
ad Papam.

Primò ex appellationibus ad Pontificem à Concilio, si enim Episcopi & Patriarchæ à Concilijs depositi appellant ad Papam, certè Concilium non est supra Papam, sed Papæ subest, appellauit autem Athanasius (vt dixi) à Concilio depositus ad Papam Iulium, Flavianus & Theodoretus ad Leonem, Chrysostomus ad Innocentium.

Secundò ex confirmatione, directione, conuocatione Conciliorum per Pontificem, siue quibus nulla fuit vnquam autoritas Conciliorum: Quomodo ergo stare potest quod Pontifex inferior sit Concilio, cui totam dat autoritatem, & infallibilitatem?

Infalibilitas
Concilij
pendet
à Pontifice.

Secundò, Rationes quæ probarunt infallibilitatem totam Concilij, in decretis Fidei pendere ab infallibilitate sola ipsius Papæ, certè conuincunt Concilium non esse supra Papam, nam ille supra Concilium est & ab eo est independens à quo pendet tota infalibilitas, & autoritas Concilij ad pronuntianda decreta Fidei, sed à Pontifice deriuari & pendere totam infallibilitatem Concilij, probauit ex Scripturis vbi soli Petro promittitur infalibilitas non Concilio, probauit ex Concilijs, & ex alijs grauissimis testimonijs; Denique demonstraui ex eo quod Concilia sæpius errarunt quando autoritas

Pastoris defuit, ergo clarissimè manet probatum quod supereminet Papa Concilijs, vt Doctor, vt Pastor, vt Caput, vt supremus Iudex.

Ad primam Respondeo saluberrimam esse in Ecclesia Dei, Conciliorum autoritatem vt loquitur Augustinus *Epistol. 118.* & valdè vitiliter illa congregari varias ob causas, præcipua est quia magnum illud est motuum credibilitatis quo hæretici conuertuntur, & Catholicorum confirmatur Fides, non sunt ergo vitia per se vt regulæ Fidei, sed vt credendi motiua. Mortuo Pontifice non est in Ecclesia, vlla infallibilis autoritas ad condenda Fidei decreta, sed ad ea tantum ordinanda quæ pertinent ad electionem Papæ, tunc enim quando vel nullus est, vel quando est dubius Papa vt sæpè contigit in schismate: vel si manifestus esset hæreticus, tunc (inquam) penes Ecclesiam est potestas decernendi ea, quæ sunt necessaria vt eligatur vel vt manifestus sit verus Pontifex, vel etiam vt declaretur depositus ob hæresim: Quoad reliqua omnia, nullam eo tempore infallibilitatem actualem & proximam habet Ecclesia, nec enim est necesse vt perpetua illa sit. Ecclesia est sine dubio infallibilis capiti suo vnita, ab eo separata truncus est & vitam aut infallibilitatem non habet. Vnde Patres Conciliorum quia faciunt vnum cum suo capite, loqui possunt vt Iudices habent enim autoritatem, si ab eo separantur nemo illis tenetur vel credere, vel obedire, quoad ea quæ non spectant ad electionem Pontificis. Autoritas Conciliorum separatim à Pontifice purè humana est, deriuata tamen à diuina quæ in Pontifice tota residet. Verum est aliqua Concilia recipi communiter in Ecclesia, quibus explicita nulla data est approbatio à Pontifice, cuiusmodi est verbi gratia Concilium Arausicanum secundum, sed illa tamen vel ea solùm decreuerunt quæ mandauerat Pontifex per legatos suos, vel certè tacitè à Pontifice approbati debuerunt sine cuius oraculo, nullam habere possum autoritatem.

Ad secundam Respondeo potestatem clauium soli Petro datam esse ordinariam & deriuandam in successores, reliquis Apostolis concessam non esse nisi delegatam vt sæpè dixi, præcipit Christus vt peccantes ad Ecclesiam deferantur suo capiti adhaerentem, id est ad caput Ecclesiæ primum particularis, qui est Episcopus, deinde ad caput vniuersalis Ecclesiæ, qui est Papa. Iubetur etiam Petrus dicere Ecclesiæ, neque tamen ille tenetur agnoscere aliquod tribunal suo superius, quia iubetur primo illum arguere priuatim, deinde illum vt Ecclesiæ caput punire potest & debet. Dicitur ergo Petro vt homini priuato vt dicat Ecclesiæ, non dicitur vt supremo Iudici. Si Pontifex fieret nequam & tyrannus expectari à Deo deberet remedium, quamuis tamen non esset illicitum vim vi repellere, si Ecclesiam niteretur destruere.

Ad tertiam Respondeo Pontificem legitimum, nusquam esse iudicatum, neque potuisse iudicari à Concilio: Marcellinum enim recusauit iudicare Concilium donec constaret illum esse infidelem, ac proinde extra Ecclesiam. Symienense Concilium tametsi hæreticum, non damnauit tamen Liberium Papam, sed suavitè Felici vt pateretur illum sedere secum. A Concilio Constantiensi meritò tres Pontifices depositi fuere, quia illi erant dubij, quo in casu certum est vt dixi, ius Concilium habere in ijs decernendis quæ spectant ad manifestationem Pontificis: Imò cesserunt tunc iure suo Gregorius XII. & Ioannes XXIII. & voluntariè subiecerunt se nouæ electioni vt redderetur pax Ecclesiæ. Sic ergo intelligi debet Concilij huius decretum de autoritate Concilij supra

Vitiliter
Concilio-
rum.

Peccantes
deferri de-
bent ad
Ecclesiam.

pra Papam, quando videlicet dubius est Pontifex tempore Schismatis, tunc enim Concilij est declarare verum Pontificem, non dixit autem Concilium, neque dicere potuit, quod Pontifex ille qui certò admissus est, iudicari possit, vel subijci Concilio. Imò notant Doctores quod nullus erat auctoritatis istud Concilium, tunc quando decretum illud conditum est: coactum enim non erat nisi auctoritate Ioannis XXIII. & ij. soli componebant illud qui adhærebant Ioanni: Martinus verò V. ea solum confirmavit huius Concilij decreta in quibus damnati sunt errores Wicleffii & Ioannis Hus: Vnde dicit se approbare illa quæ acta in eo erant conciliariter; quia scilicet existimatur illud Concilium non fuisse legitimum ante sessionem 14. Concilium Basileense auctoritatem habuit initio, quando à Martino Pontifice conuocatum est. Deinde verò merum fuit conciliabulum, ex paucissimis compositum Prælati, qui rebelles erant Pontifici, cum alij omnes alicuius notæ sponte recessissent: quæ verò aduersus Pontificem erant in eo decreta, statim reprobata & damnata sunt in Concilio Florentino, posteaque in Lateranensi, & ab omnibus fidelibus spernuntur vt vana: Nicolaus verò V. ea solum approbat Basileensis decreta quæ spectant ad censuras & beneficia.

S. VI.

Quomodo hæc auctoritas conferatur Pontifici, & quomodo in eo illa perseueret.

Hoc erat vltimum punctum ex tribus quæ dicere proposueram de Pontifice, sed illud à Doctoribus citatis fuisse traditum paucis lubet hic attingere.

Ecclesia designat personam Pontificis.

Primo igitur certum est, quod pertinet ad Ecclesiam designatio personæ illius, quæ præesse debet Ecclesiæ vt caput, ei enim sic designatæ iurisdictionem & dignitatem solus Deus confert, eo prorsus modo quo princeps sæcularis designat Episcopum cui solus Pontifex confert dignitatem & potestatem.

Modus eligendi Papam variè mutatur.

Modus verò eligendi hanc personam soli, vt patet, commissus Ecclesiæ, varius fuit varijs temporibus, dicitur Petrus Clementem sibi designasse successorem: Inde fieri cœpit electio à Clero Romano, & ab Episcopis ibi tunc præsentibus, expectato tamen interdum populi consensu, & aliquando ipsorum etiam Imperatorum, à quibus interdum ius illud eligendi usurpatum est tyrannicè, aliquoties autem legitur tale aliquod priuilegium à Pontifice datum esse quibusdam principibus optimè meritis de Ecclesia, quod de Carolo Magno & de Pipino legitur propter eximia in Pontifices beneficia. Demum à temporibus Gregorij VII. deuoluta est ea facultas ad Cardinales, in quibus etiamnum manet. Apostolica verò sedis est modum illum, & circumstantias præscribere: sed non videtur tamen quod possit ordinari Pontifex successorem sibi designare, qui non eligitur nisi eo mortuo, vel legitime deposito.

Depositio Pontificis à solo Deo fieri potest

Secundò certum est, quod deponere Pontificem nullus planè valet extra casum hæresis notoria, vel amentia perpetua. Si sit notorius hæreticus Ecclesia non illum deponit: sed tantum post latam ab Ecclesia sententiam quæ declaratur hæreticus, solus illum deponit Deus, quæ sententia Ecclesiæ cum non sit nisi purè declaratoria indignitatis non requirit vt Ecclesia iurisdictionem habeat in ipsum Papam. Hæc porro declaratio per se loquendo ad Car-

dinales non spectat, sed ad solum Concilium generale: reliqua dabunt authores citati.

Reliquum etiam erat vt dicerem quomodo Scriptura, traditio, Concilia, & communis doctorum sententia sint Fidei regulæ, quas Pontifex consulere debet in ijs definiendis, quæ habent controuersiam: verum hæc alterius videntur esse instituti, & suppositis ijs quæ dixi, vix video posse superesse difficultatem. Videndi de illis sunt Doctores qui hæreticorum impugnant errores ex professo.

Reliquæ Fidei regulæ.

QVÆSTIO III.

De Actu Interno Fidei diuina.

S. Thom. Quæst. 2.

Ab obiecto vtroque transco ad actum, quo circa obiectum illud exercemur, firmiter & absque vlla formidine assentiendo rei à Deo reuelatæ, propter auctoritatem primæ veritatis reuelantis. De hoc autem assensu intellectus nostri obsequentis Deo reuelanti, & captiuantis se ipsum ad credenda quæ non videt quatuor sunt necessaria, primò vtrum actus ille sit discursiuus: secundò vtrum sit supernaturalis, tertio vtrum sit certus, quarto vtrum sit necessarius & meritorius.

SECTIO I.

Vtrum actus Fidei sit discursiuus.

Certum est primò, discursum appellari progressum illum mentis, in quo ex vno noto colligimus aliquid ignotum, aliquando enim veritatē vnā cognoscimus per iudicium simplex vel etiam per solam simplicem apprehensionem, aliquando autem deuenimus in eius cognitionem, ex præuia rei alicuius alterius cognitione, qui est quidam mentis cursus, & verus discursus, ad quem necessaria est quædam actuum pluralitas, vel realis si discursus, sit formalis, vel virtuales solum sit virtualis, tunc autem dicitur discursus formalis quoties per plures actus distinctos realiter, vnum infertur ex alio, vt si dixeris quod Deus reuelat est verum, Deus dixit se esse trinum, ergo Deus est verè trinus. Discursus virtualis est in quo per actum vnum omnino simplicem, vnum colligimus ex alio, vt si dicas verè trinus est Deus, quia prima veritas hoc dixit: in hoc enim actu reuelatio primæ veritatis, est id ex quo affirmatur Trinitas personarum, tanquam obiectum materiale in recto, & directè cognitum, aliud enim est cognoscere vnum ex alio per discursum virtuale, aliud cognoscere vnum in alio per simplicem intuitum, id enim quod cognoscitur ex alio, est obiectum materiale primarium quia directè & in recto cognoscitur, quod autem cognoscitur in alio est obiectum duntaxat indirectum & secundarium, vt quando creaturæ videntur formaliter in Verbo.

Discursus formalis & virtualis.

Certum est secundò, quod hæc verbi gratia propositio Christus immortalē habet animam deduci potest ex præmissis duplicis generis, primò ita vt vna præmissarum sit infallibilitas primæ veritatis reuelantis, altera sit eius reuelatio, quod prima veritas reuelat est verum, prima veritas reuelat animam esse immortalē, ergo verum est. Secundò ita vt præmissæ non sint ipsa reuelatio, sed duæ propositiones reuelatæ, omnis homo animam habet immortalē,

Duplex genus præmissarum.